

Ria Bremer, dat is *Stuif es in* en *Vinger aan de pols*. Met dat laatste programma is ze binnenkort terug op de buis, in een speciaal vierluik. Margriet blikte terug én vooruit met de presentatrice, die in ons collectief geheugen staat gegrift.

‘Ik ben
tomeloos
nieuwsgierig’

Ria Bremer (1939) wordt vlak voor de oorlog geboren als Maria Theresia Sitskoorn. Ze groeit op als enig kind in een katholiek gezin. Bremer begint als dagbladjournalist bij *De Friese Koerier* en komt later als mediaredeacteur bij *de Volkskrant* terecht. Dan maakt ze de overstap naar radio en televisie. Ze maakt vanaf 1968 het immens populaire kinderprogramma *Stuif es in*, dat het maar liefst achttien seizoenen volhoudt. In 1981 presenteert Bremer haar eerste *Vinger aan de pols*. Twintig jaar lang is ze hét gezicht van het programma dat de medische wetenschap toegankelijk heeft gemaakt voor een breed publiek. Ook na haar televisiecarrière blijft ze op allerlei manieren bezig met de gezondheidszorg in Nederland. Zo is ze onder andere lid van de Raad van Toezicht van de Nederlandse Hartstichting. Ria Bremer is getrouwd met oud-omroepman Bob Bremer (AVRO, TROS, NOS). Ze heeft drie zoons en is oma van drie kleinkinderen. Trots draagt ze haar familie symbolisch met zich mee in de vorm van een fraaie tatoeage op haar schouder: een bloem met drie groene blaadjes (haar zonen). En elke keer als er een kleinkind bij komt gaat ze naar Henk Schiffmacher om er een lieveheersbeestje bij te laten zetten.

Eigenlijk moet ze weinig hebben van aandacht voor de persóón Ria Bremer. Ze vindt het heerlijk om te vertellen over haar vak en het ambitieuze vierluik van *Vinger aan de pols* waar ze de afgelopen twee jaar keihard aan heeft gewerkt. Maar aan het gepoeder aan haar neus, het ‘truitje aan, jasje uit’-gedoe gedurende de fotosessie voor dit verhaal, kan ze, zelfs na ruim veertig jaar televisiewerk, nog altijd niet wennen. Haar goede vriendin en collega Mieke Benda had er al voor gewaarschuwd: “Ria wil eigenlijk nooit het middelpunt zijn.” Haar huidige regisseur Sonja Sennema zegt: “Het liefst monteert ze zichzelf zo veel mogelijk uit de reportages die ze maakt. ‘Inhoud! Inhoud!’ roept ze dan.”

Ria: “Vroeger had je van die enorme grotelenzencamera’s in Hilversum. Ik dacht: nooit zal ik tegen zo’n lens kunnen praten. Ik wil mensen in de ogen kunnen kijken. Je moet weten dat ik min of meer uit de kantine van de AVRO ben geplukt om een screentest te doen voor een nieuw middagprogramma. Ik had geen idee waaraan ik begon. Ik zag het als een nieuwe stap in de journalistiek, maar was niet zozeer op zoek naar een plek op dat beeldscherm.” Het liep anders. Ze presenteerde het zomerse middagprogramma *Weekend*, werd als omroepster het gezicht van de AVRO en deed redactie en presentatie van het actualiteitenprogramma *Televizier Magazine*. Maar haar naam zal altijd verbonden blijven aan het meest markante en langstlopende jeugdprogramma van de Nederlandse televisie: *Stuif es in*. Ze zou het programma maar liefst achttien jaar presenteren. Generaties zijn ermee opgegroeid. Wie een paar uitzendingen van *Stuif es in* op YouTube bekijkt, zal zien hoe nuchter, plezierig en kordaat ze dat programma presenteerde. Ze was bepaald niet de lieve tante met wie ouders weglieden. “Ik ben eigenlijk helemaal niet zo’n kindervriend,” lacht ze. “Maar de gesprekken die ik met de kinderen voerde, waren wel echt en oprecht. Voor mij waren het verhalen, journalistieke onderwerpen, waar ik ter plekke iets mee moest doen.

De kurk waar ik op dreef, was mijn toevalloze nieuwsgierigheid. En die heb ik nog.” **Sonja Barend had regisseur Ellen Blazer als steun en toeverlaat, u had Mieke Benda.** “Ja, die vergelijking mag je wel maken. Mieke en ik klopten samen. We hebben destijds allebei een screentest voor een middagprogramma gedaan. De conclusie was: Ria vóór de camera, Mieke erachter. Mieke moest er uiteindelijk ook niet aan denken om voor de camera te staan. Zo was het ook met Sonja en Ellen. Mieke was leidend in de inhoudelijke keuzes en ik vertrouwde daar blind op. Het was zó’n bijzondere combinatie. Er was geen spoor van competentiestrijd tussen ons.”

Ze heeft nergens spijt van, echt niet, maar het liefst was ze oorlogsverslaggever geworden, bekend ze. Als ze terugdenkt aan de momenten waarop ze boven op het actuele wereldnieuws mocht zitten, begint haar journalistieke bloed sneller te stromen. Toen de Golfoorlog begon, was ze een van de centrale presentatoren van de gezamenlijke omroepen. Als ze moest improviseren in een hectische omgeving voelde ze zich als journalist op haar plek. Een jongere versie van Ria Bremer zou nu, het liefst voor CNN, in Syrië zitten. Haar vader had misschien de stille hoop dat Ria, als enig kind van het katholieke gezin, ooit de furniturezaak in Leeuwarden zou overnemen, maar, zegt ze: “Ik was toen al bloednieuwsgierig naar wat er in de wereld aan de hand was.” Eigenlijk zou ze onderwijzeres worden, maar de kweekschool in Rotterdam bleek geen goede keus. Met name de kostschool van de Zusters Franciscanessen beviel haar slecht. “Het was een mengeling van heimwee en het strenge regime van die zusters. Bij het slapengaan moesten je handjes boven de lakentjes liggen, anders zwaaide er wat. Ik voelde me gecontroleerd en gevangen.” Dat ze ooit journalist zou worden, werd haar duidelijk toen ze een vriend leerde kennen die bij *Het Vrije Volk* werkte. Daarna viel alles op zijn plek. Voor *De Friese Koerier* in Heerenveen begint ze met een reeks sfeerstukjes over de stamboekveekeuringen. “Van koeien had ik geen verstand, maar dat hoefde ook niet.

Het ging over mensen. Over die mannen uit vreemde landen die met hun stokjes tegen de billen van koeien sloegen. En die van mij natuurlijk. Het leverde leuke verhalen op.” Via het *Noordhollands Dagblad* komt ze bij *de Volkskrant* terecht, waar ze als mediaredeacteur aan de slag gaat. Standplaats: Hilversum. Onder de schuilnaam Marianne ter Steeg doet ze af en toe stiekem iets voor radio. “Dat mocht niet, maar ik vond het zó leuk om te doen, dat ik het niet kon laten.” Als de hoofdredacteur van *de Volkskrant* haar in een spotje op televisie ziet, stelt hij haar voor de keuze: de krant of Hilversum. De rest is geschiedenis. 75 jaar is ze nu, maar de tijd heeft geen vat gekregen op haar gedrevenheid. De afgelopen twee jaar

“Ik denk de aandacht waarmee we dat programma maakten. Ik heb daarin mensen nooit als ‘onderwerpen’ behandeld. Ik had wezenlijke belangstelling, ook zonder cameraploeg erbij. Ik belde, stuurde kaarten en ging op bezoek. Die nieuwsgierigheid en betrokkenheid zitten blijkbaar in me. Maar ik heb ook veel te danken aan zeer goede artsen die bereid waren me te helpen. We hebben in de loop van die jaren heel veel bijzondere verhalen gemaakt.” Zoals het verhaal van de inmiddels overleden zwaar gehandicapte Sam Galesloot. Op zijn derde openbaarde zich een progressieve spierziekte: hij werd doof, blind en kon uiteindelijk niet meer lopen of kruipen. Artsen konden niets meer doen en Sam en zijn ouders bereidden zich

‘Ik achter de geraniums?’ Nou, nee. Ik loop rond met een nieuw plan, maar daar ga ik lekker nog niks over zeggen’

heeft ze gewerkt aan vier reprises van dat andere programma waar haar naam onlosmakelijk mee is verbonden: *Vinger aan de pols*. Veertien jaar na de laatste uitzending presenteert ze binnenkort vier speciale afleveringen waarin ze intrigerende medische dilemma’s uit de archieven van het programma in de huidige tijd plaatst. **Was u niet bang dat ze in Hilversum zouden zeggen: ‘U was toch met pensioen, mevrouw Bremer?’** “Daar heb ik eerlijk gezegd geen moment aan gedacht. Ze vonden het juist een mooi idee. Niemand anders kon zó ver terugkijken als ik. Ik ben weer eens in de archieven gedoken, die Lenie van der Ham, destijds mijn steun en toeverlaat op de redactie, zo zorgvuldig bijhield. Er zaten zo veel interessante verhalen bij.” **Wat was de kracht van *Vinger aan de pols*?**

voor op een naderende dood. Hij zou binnen enkele maanden sterven. Maar Sam ging niet dood. Hij bleef achttien jaar leven. Hij communiceerde via een speciaal ontworpen hand-/wangalfabet en bleek buitengewoon intelligent te zijn. Hij had een IQ van 140. Ria: “Er ontstond een vriendschap, waardoor ik hem al die jaren heb mogen volgen. Als er hoogtepunten waren, nam ik de camera mee. Sam zei op een dag tegen me: ‘Zou je het nou niet eens klaarmaken en uitzenden?’ Maar ik wilde het verhaal pas na zijn dood afmaken. Ik wilde volgen wie op welk moment, welke beslissing zou nemen wanneer in het leven van Sam geen enkele communicatie meer mogelijk was. Maar Sam dramde door en kreeg zijn zin. Een half jaar na die ►

Ria's favorieten

- **Mooiste boek ooit gelezen:**
"Goud-Elsje van M. de Lange - Praamsma."
- **'s Nachts mag je me wakker maken voor...**
"Een slaappil."
- **De stad die ik graag bezoek:**
"Triëst."
- **Het televisieprogramma dat ik nooit mis:**
"Journaal."
- **Onhebbelijkheid:**
"Te snel antwoorden."
- **Mijn radio staat op...**
"BNR Nieuwsradio."
- **Ik heb bewondering voor:**
"Artsen zonder Grenzen."

documentaire stierf hij aan de gevolgen van een hartstilstand. Een unieke jongen met een uniek verhaal."

Bij het maken van de documentaire, die in 2010 werd uitgezonden, kwam ze zo veel verhalen tegen die haar nieuwsgierigheid weer wekten. Hoe zou het met ze zijn? vroeg ze zich af. En: hoe kijken de artsen terug op die tijd? Is er veel veranderd?

Wat zijn de grootste veranderingen?

"Allereerst de attitude van artsen. De houding was toen: u heeft geen medicijnen

'Mijn man Bob is een nuchtere steunpilaar. Bij hem is het glas altijd halfvol. Ik neig meer naar halfleeg'

gestudeerd, toch? Dan zal ik u wel zeggen welke vragen u mij moet stellen, desnoods wil ik het ook wel voor u opschrijven. De eerste jaren van *Vinger aan de pols* waren een worsteling. Artsen van nu zijn veel opener en communicatiever, vind ik."

En de patiënt?

"Die is veel mondiger geworden. Een programma als *Vinger aan de pols* stond aan de basis van dat proces, maar internet heeft die kennis echt breed beschikbaar gemaakt. Dat pakt overigens lang niet altijd goed uit, hoor."

Was het moeilijk om een selectie te maken voor het nieuwe vierluik?

"Ik moest uit honderden uitzendingen kiezen. Het ging me niet alleen om de vraag: hoe gaat het nu met patiënt X? Mijn belangrijkste criterium was: kan ik het verhaal van toen plaatsen in de medische ontwikkelingen van nu? Dat is in deze vier documentaires hopelijk gelukt."

Kunt u een tipje van de sluier oplichten?

"Een van de verhalen gaat over het Israëliische jongetje dat jaren geleden in het Radboudziekenhuis in Nijmegen op de afdeling kinderchirurgie terecht kwam. Hij had een zogenaamd 'open buikje', een zeer zeldzame aandoening die bij een op de tweehonderdduizend geboortes voorkomt. Die buik was een totale chaos, dat jongetje was ten dode opgeschreven. Hij was in Israël al eens geopereerd en lag al een jaar in een ziekenhuisbedje. Vier chirurgen onderzochten de jongen en concludeerden: we kunnen hem opereren, maar dan moeten we van hem een meisje maken. 'We maken er een mooi meisje van,' zei een van de chirurgen. Anderhalf jaar na de operatie was ze voor controle terug in het

ziekenhuis. 'Heleentje' was een prachtig meisje met krullen. Haar pleegouders waren destijds ook erg blij. Nu ontmoet ik 'Heleentje' opnieuw, ditmaal in Israël. Maar Heleentje heet nu David en blijkt een volwassen man. Met een vagina. Dat is een bijzonder verhaal. Ik ga in die uitzending ook terug naar de chirurg van toen. Hoe kijkt hij terug op de beslissingen van toen?"

En dat in een half uur per uitzending?

"Ik had van elk verhaal wel een serie kunnen maken. Ik heb zo veel moeten weggooien. Maar ik weet uit ervaring dat een half uur een optimale lengte is voor een kijker. Ik ontken niet dat ik er soms wakker van heb gelegen. Het project was fysiek en emotioneel zwaar."

Maar nu is het af.

"Mijn man Bob is een nuchtere steunpilaar geweest. Hij zegt dan: 'Geniet er nou van, Ria. Natuurlijk ben je soms moe, maar is dat verspilde moeite?' Nee, dat was het natuurlijk niet. Bij Bob is het glas altijd halfvol. Ik neig meer naar halfleeg. Ik denk dat we daarom zo goed bij elkaar passen. We zijn bijna vijftig jaar getrouwd, dus dat glas hebben we lekker samen al half leeggedronken."

En nu echt met pensioen?

"Achter de geraniums, bedoel je? Nou nee. Ik loop rond met een nieuw plan - ook iets voor televisie - waar ik lekker nog niks over ga zeggen." ■

Vinger aan de pols, 6, 13, 20 en 27 januari om 22.20 uur op NPO 1.

interview: stef verhoeven. fotografie: robert alexander. m.m.v.: imperial (witte blazer), costes (lange coltrui), esprit (witte blouse), repeat (legging/broek) sieraden (privébezit). voor verkoopinformatie zie inhoud.